

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Ticaret Bakanı Mehmet Muş** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Abdullah Koç

HDP Ağrı Milletvekili

Doğubayazıt'taki pasaj esnafı, Gürbulak Sınır Kapısı'nda artan gümrük vergileri ve kota sorunları nedeniyle iş yapamaz hale geldi. 250 işyerinin bulunduğu pasajda sadece 10 esnaf kapılarını açıyor. Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde en işlek pasajlar gün geçtikçe eski önemini kaybederken, esnaf tek tek kepenk indiriyor. Bir dönem yerli ve yabancı turistlerin uğrak yeri olan pasajlar, sınır kapılarında artan gümrük vergileri ve kota nedeniyle kapanmakla yüz yüze. Birçok kentte hediyelik eşya, oyuncak ve ev eşyasının gönderildiği pasajın esnafı, son 5 yıldır zor günler geçiriyor. Büyük Bayazıt Pasajı'nda 20 yıldır esnaflık yapan biri, son 5 yılda 90 esnaftan 45'inin kepenk indirdiği belirterek "Bazı günler siftah dahi yapamadan evlerimize gidiyoruz. Gümrüklerde devletin vergileri azaltarak bize yardım etmesi gerekiyor. Biz bir ürünü eskiden 10 TL ile alırken şimdi 30 TL olmuş. Fiyat arttığı için de alıcı bulamıyoruz" dedi.

Diyarbakır'ın tarihi Sur ilçesindeki Peynirciler Çarşısı esnafları da ekonomik krizle boğuşuyor. Son 5 yıl içerisinde 58 işyerinin kepenk kapattığı çarşıda sadece 20 işyeri açık. Ekonomik krizin üzerine eklenen pandemi tedbirleri koşullarında iş yapamadıklarından yakındılar. Esnaflardan biri; "Müşteri geldi az önce ev için 1-2 kilo peynir alacaktı ama pahalı diye almadı. Bu yıl salamura peyniri 20 TL, örgülü 33 TL, Van peyniri 45 TL. Köylüler bize ucuza sattığını söylüyorlar ama müşteriler pahalı diyor. Ortada kaldık öylece. Yurttaş peynir alamıyor, satışlarımız düştü" diye konuştu. Çarşı esnaflarından bir diğeri de işlerin bu yıl çok durgun olmasından şikayetçi. Fiyatlar geçen seneye göre çok fazla değişmese de yurttaşın alım gücünün azaldığını ifade ederek şunları söyledi: "Pandemi insanları çok etkiledi. Bir iki yıldır işsiz olan, evine bir kilo peynir götüremeyen insanlar var. Her şey iki üç katına çıktı, yaşam çok pahalılaştı. Müşteriye de hak veriyoruz, çünkü alım gücü yok. Her şey iki katına çıkmış ama gelir aynı. İnsanlar artık sofradan da kısmaya başladı." Başka bir esnaf ise, ekonomik krizden kaynaklı insanların pazara gelip ancak küflü peynir alabildiğini anlattı. "Bize peynir satan köylü yem parasının derdinde. Ucuza satıyorum diyor ama bizden alan yurttaşlar pahalı diyor. Köylü de haklı kendi emeğinin karşılığını alamıyor, yurttaşlar zaten sıkıntıda. Bugün bu şartlarda ben kazanamıyorum. Köylüler bana ne kadara satıyorsa, ben de yurttaşla öyle satıyorum. Bir lira bile üzerine fiyat koymuyorum. Halk bir şey alamıyor ve bu şartlarda geçimini sağlayamıyor." diye yakındı.

Bu bağlamda;

1. 2002-2020 yılları arasında işini kaybeden esnafların kentlere ve sektörlere göre dağılımı nedir?
2. Merkezi Bütçeden esnafa ayrılan kaynak miktarının 2002 yılından bu yana yıllara ve illere göre dağılımı nedir?
3. Doğubayazıt'taki pasaj esnafının, sınır kapısında artan gümrük vergileri ve kota sorunları nedeniyle iş yapamaz hale geldiği bilinmekte midir? Esnafın talebi olan gümrük indirimi ve kota sınırlamasına ilişkin Bakanlığınızın bir girişimi olacak mıdır?
4. Doğubayazıt'ta 250 işyerinin bulunduğu pasajda sadece 10 esnaf kapılarını açıyor olmasını nasıl açıklıyorsunuz? Konu ile ilgili bir çözüm öneriniz var mıdır?
5. Evine bir kilo peynir alamayacak durumda olan yurttaşların olduğu bilinmekte midir? Yoksullukla mücadeleyle ilişkin nasıl bir çalışma takvimi izlenmektedir?
6. Temel gıda maddelerinde halkın alım gücüne uygun fiyat istikrarı sağlanması için bir çalışma yürütülmekte midir? Bu çalışmanın kapsamı ve içeriği nedir?
7. Yurttaşların küflü peynir almak zorunda olmalarının önüne geçilmesi için bir ekonomi politikanız var mıdır ve bu politikaların izleneceği yol ve yöntem nasıl olacaktır?